

RYNEK
OTWARTYCH FUNDUSZY EMERYTALNYCH
W III KWARTALE 2016 ROKU

Urząd Komisji Nadzoru Finansowego
Warszawa 2016

Spis treści:

Synteza	3
1. Efektywność działalności inwestycyjnej OFE.....	4
2. Aktywa netto	5
3. Składki.....	7
4. Wyniki finansowe OFE.....	8
5. Dekompozycja zmiany wartości aktywów netto.....	9
6. Portfel inwestycyjny	10
7. Liczba członków	11
8. Transfery	12
9. Sytuacja finansowa PTE	13

Słowa kluczowe: KNF, PTE, OFE, STOPA ZWROTU, AKTYWA NETTO, SKŁADKI, CZŁONKOWIE OFE, PORTFEL INWESTYCYJNY, EFEKTYWNOŚĆ, TRANSFERY

Synteza

Po słabym II kwartale, sytuacja na rynkach finansowych w III kwartale 2016 roku pozwoliła wszystkim OFE na osiągnięcie dodatnich stóp zwrotu. Przeciętna stopa zwrotu OFE wyniosła 6,1%. W tym samym czasie indeks WIG wzrósł o 5,2%.

Nie zmieniła się istotnie struktura portfela inwestycyjnego OFE. Na koniec września 2016 roku dominowały w niej krajowe instrumenty udziałowe stanowiące trzy czwarte wartości portfela. Blisko 10% stanowiły krajowe instrumenty dłużne, a udział instrumentów zagranicznych ustabilizował się na poziomie przekraczającym 7% portfela. Udział niezłotowych aktywów w portfelach OFE wynosił 11,2%, przy obowiązującym od początku tego roku 30% limicie zaangażowania.

Do końca 2015 roku OFE, w ramach tzw. suwaka bezpieczeństwa, przekazały do ZUS środki o łącznej wartości 7,8 mld zł. Od początku 2016 roku do ZUS trafiło już z tego tytułu 2,6 mld zł, w tym 870 mln zł w III kwartale. Po raz kolejny sektor OFE odnotowuje ujemne saldo przepływów z ZUS – wartość składek emerytalnych przekazywanych do OFE jest niższa od wartości środków przekazywanych do ZUS z tytułu tzw. suwaka bezpieczeństwa. W III kwartale tylko trzy fundusze odnotowały dodatni bilans tych operacji.

Utrzymuje się niskie zainteresowanie przystąpieniem do OFE przez osoby wchodzące na rynek pracy i zmianą funduszu przez dotychczasowych uczestników systemu. Otwarcie kolejnego okresu, w którym ubezpieczeni mogli złożyć oświadczenie o przekazywaniu części składki emerytalnej do OFE lub do ZUS nie przyniosło przełomu w tej kwestii, gdyż tylko 89 tys. osób wybrało OFE (w 2014 roku ok. 2,5 mln), a 9 tys. osób zadeklarowało się na rzecz ZUS.

Łączny zysk PTE za pierwsze dziewięć miesięcy 2016 roku wyniósł 298 mln zł i był o 58 mln zł niższy niż wynik w analogicznym okresie 2015 roku. Spadek wyniku finansowego PTE wynika przede wszystkim ze zmniejszenia się przychodów z zarządzania funduszami w związku ze spadkiem wartości aktywów OFE.

Wszystkie PTE pozostają rentowne przy średniej wartości wskaźnika ROE w 2016 roku przekraczającej 10% (w skali dziewięciu miesięcy). Wszystkie PTE posiadają też wskaźniki adekwatności kapitałowej powyżej poziomu zalecanego przez Komisję Nadzoru Finansowego.

Przeciętna stopa zwrotu w III kwartale wyniosła 6,1%

1. Efektywność działalności inwestycyjnej OFE

W III kwartale 2016 roku przeciętna stopa zwrotu OFE wyniosła 6,1%. Wszystkie fundusze uzyskały dodatnie stopy zwrotu, przy czym wartości jednostek rachunkowych poszczególnych OFE wzrosły od 4,9% do 7,3%.

Wyniki inwestycyjne OFE uzyskiwane od lutego 2014 roku podlegają istotnym wahaniom, co wynika z profilu inwestycyjnego OFE wymuszonego przepisami prawa. W portfelach OFE dominują akcje w związku z przekazaniem z początkiem lutego 2014 roku ponad połowy aktywów OFE do ZUS (głównie obligacji Skarbu Państwa i obligacji gwarantowanych przez Skarb Państwa). Wysoka zmienność cen akcji, dużo wyższa niż w przypadku instrumentów dłużnych, znajduje swoje odzwierciedlenie w kwartalnych wynikach inwestycyjnych OFE.

Tabela 1. Stopy zwrotu OFE (%)

Fundusz	IV Q 2015	I Q 2016	II Q 2016	III Q 2016	2016
AEGON	-2,70	3,01	-5,18	4,92	2,47
Allianz Polska	-2,65	2,25	-4,46	5,76	3,31
Aviva BZ WBK	-3,81	2,48	-5,97	5,68	1,83
AXA	-2,91	2,63	-6,45	5,57	1,36
Generali	-3,72	1,60	-5,66	4,93	0,57
MetLife	-3,00	2,44	-4,98	6,19	3,36
Nationale-Nederlanden	-2,93	1,90	-6,13	5,89	1,28
Nordea	-3,64	3,31	-5,24	6,62	4,37
Pekao	-3,46	2,59	-6,35	6,85	2,65
PKO BP Bankowy	-2,33	2,07	-5,48	6,72	2,95
Pocztalio	-2,87	2,61	-5,41	7,21	4,05
PZU „Złota Jesień”	-2,38	1,78	-6,90	7,26	1,64
Średnia OFE	-3,03	2,39	-5,69	6,13	2,49
WIG	-6,74	5,49	-8,71	5,22	1,33
WIG20	-10,03	7,45	-12,36	-2,35	-8,05

Zródło: OFE

W III kwartale 2016 roku koniunktura na krajowym rynku akcji (szczególnie małych i średnich spółek skupionych w indeksach sWIG80 i mWIG40) sprzyjała inwestorom, a więc także OFE. Indeks dochodowy WIG w analizowanym okresie wzrósł o 5,2%, natomiast spadek o 2,4% odnotował indeks cenowy WIG20, a spadek o 0,64% jego dochodowy odpowiednik indeks WIG20TR.

Po okresie niekorzystnej koniunktury na polskiej giełdzie w II kwartale, pogłębionej dodatkowo w czerwcu przez tzw. efekt „Brexitu”, w III kwartale 2016 roku odwróciły się trendy na rynkach akcji. Dobre wyniki inwestycyjne oraz przychody z wypłaconej w III kwartale 2016 roku dywidendy przez spółki znajdujące się w portfelach OFE, przyczyniły się do odrobienia strat zanotowanych przez OFE w poprzednim kwartale i do wykazania dodatnich stóp zwrotu OFE za pierwsze 9 miesięcy 2016 roku.

2. Aktywa netto

Otwarte fundusze emerytalne posiadały na koniec III kwartału 2016 roku aktywa netto o wartości 142,8 mld zł, co oznacza wzrost o blisko 8 mld zł (6%) w ciągu 3 miesięcy. Główną przyczyną tego wzrostu była korzystna koniunktura na rynkach kapitałowych i w konsekwencji wyższa wartość akcji znajdujących się w portfelach OFE.

Na koniec III kwartału 2016 roku aktywa netto OFE wyniosły 142,8 mld zł

Tabela 2. Aktywa netto OFE (mln zł)

Fundusz	30 września 2015	31 grudnia 2015	31 marca 2016	30 czerwca 2016	30 września 2016
AEGON	5 998,5	5 812,5	5 969,7	5 643,3	5 901,7
Allianz Polska	6 526,1	6 343,8	6 490,0	6 201,8	6 559,1
Aviva BZ WBK	32 261,5	30 935,6	31 651,7	29 709,5	31 352,3
AXA	9 357,0	9 072,0	9 308,4	8 701,8	9 178,5
Generali	7 183,4	6 905,2	7 018,5	6 619,3	6 949,2
MetLife	11 635,6	11 228,2	11 460,9	10 848,8	11 481,7
Nationale-Nederlanden	35 307,2	34 265,8	34 997,2	32 916,5	34 920,0
Nordea	6 690,0	6 435,2	6 643,1	6 289,5	6 697,5
Pekao	2 125,3	2 046,5	2 097,8	1 961,7	2 093,4
PKO BP Bankowy	6 510,8	6 344,5	6 466,5	6 102,9	6 500,8
Pocztynion	2 695,0	2 605,1	2 660,9	2 504,8	2 674,5
PZU „Złota Jesień”	19 067,3	18 501,7	18 746,5	17 363,0	18 529,7
Razem	145 357,8	140 496,1	143 511,2	134 862,9	142 838,2

Źródło: OFE

Koncentracja na rynku emerytalnym, podobnie jak w poprzednich okresach, pozostawała na relatywnie wysokim poziomie. Dwa największe podmioty miały 46% udział w rynku pod względem zarządzanych aktywów, a trzy największe fundusze ponad 59%.

Rynek OFE jest rynkiem o wysokiej koncentracji

W kolejnych kwartałach można się spodziewać stosunkowo niskiego tempa przyrostu aktywów OFE, a nawet ich okresowego zmniejszania w przypadku dekoniunktury na rynku kapitałowym. Wynika to z faktu, że tylko część członków OFE (2,6 mln), w okresie od 1 kwietnia do 31 lipca 2014 roku oraz w okresie od 1 kwietnia do 31 lipca 2016 roku, złożyła deklarację przekazywania części bieżących składek kierowanych do OFE. Oznacza to, że strumień składek jest istotnie mniejszy, a dodatkowo kontynuowana jest dekulacja aktywów w ramach tzw. suwaka bezpieczeństwa.

W okresie od 1 kwietnia do 31 lipca bieżącego roku możliwa była ponowna zmiana decyzji ubezpieczonych co do odprowadzania części składki emerytalnej do OFE. Podobnie jak dwa lata wcześniej członkowie OFE mogli wybrać ZUS lub OFE, przy czym brak decyzji oznaczał pozostanie przy wcześniejszej alokacji składki. Według danych ZUS na 19 sierpnia 2016 roku na rzecz OFE zadeklarowało się blisko 89 tys. członków, zaś na rzecz ZUS 9 tys.

Od 2014 roku obowiązują również przepisy, zgodnie z którymi w okresie 10 lat poprzedzających osiągnięcie przez członka OFE wieku emerytalnego, zgromadzony przez niego kapitał w OFE jest umarzany i przekazywany sukcesywnie do ZUS. Od chwili rozpoczęcia tego procesu również całość bieżącej składki emerytalnej jest przekazywana do ZUS. Mechanizm ten określany jest mianem suwaka bezpieczeństwa, gdyż jego głównym celem wskazanym przez twórców, jest ochrona członków OFE przed tzw.

ryzykiem złej daty, to jest istotnym spadkiem wartości kapitału emerytalnego bezpośrednio przed osiągnięciem wieku emerytalnego w związku z cyklicznością koniunktury na rynku kapitałowym.

Tabela 3. Umorzenia w ramach suwaka bezpieczeństwa (mln zł)

Fundusz	2015	I Q 2016		II Q 2016		III Q 2016	
		Kwota umorzenia	Umorzenie jako % średniej WAN	Kwota umorzenia	Umorzenie jako % średniej WAN	Kwota umorzenia	Umorzenie jako % średniej WAN
AEGON	161,8	34,8	0,61%	35,1	0,60%	34,9	0,60%
Allianz Polska	164,8	35,5	0,57%	36,1	0,56%	36,2	0,57%
Aviva BZ WBK	929,8	198,5	0,66%	201,5	0,65%	200,4	0,65%
AXA	206,7	44,9	0,51%	45,7	0,50%	45,5	0,51%
Generali	198,8	41,8	0,62%	41,9	0,61%	41,8	0,61%
MetLife	423,8	88,7	0,81%	89,4	0,79%	89,3	0,79%
Nationale-Nederlanden	847,2	178,7	0,54%	181,4	0,53%	180,6	0,53%
Nordea	142,8	30,7	0,49%	31,6	0,48%	31,6	0,49%
Pekao	58,6	12,2	0,62%	12,3	0,59%	12,2	0,60%
PKO BP Bankowy	156,0	33,7	0,55%	34,5	0,54%	34,6	0,55%
Pocztylion	94,4	19,9	0,78%	20,0	0,76%	19,8	0,77%
PZU „Złota Jesień”	671,1	142,7	0,80%	143,9	0,78%	142,9	0,79%
Razem	4 055,7	862,1	0,63%	873,2	0,62%	869,7	0,62%

Źródło: OFE

Pierwsze przekazanie środków w ramach suwaka nastąpiło w IV kwartale 2014 roku i obejmowało okres od lutego 2014 roku. Łącznie OFE przekazały wówczas do ZUS kwotę 3,7 mld zł, co stanowiło 2,3% wartości aktywów netto OFE według stanu na koniec września 2014 roku. W 2015 roku OFE przekazały w ramach suwaka prawie 4,1 mld zł, co stanowiło 2,7% średniej wartości aktywów netto OFE według stanu na koniec poszczególnych miesięcy. W III kwartale 2016 roku OFE przekazały do ZUS środki o wartości 869,7 mln zł, czyli średnio 0,62% swoich aktywów netto. Podobne kwoty zostały przekazane przez OFE także w I i II kwartale 2016 roku.

Można oczekiwać, że w całym 2016 roku w ramach suwaka OFE prześlą do ZUS ok. 3,5 mld zł, czyli mniej niż w latach 2014 i 2015, czego główną przyczyną są ujemne stopy zwrotu osiągnęte przez OFE obniżające wartość jednostki rozrachunkowej, po której jest umarzany kapitał członków.

3. Składki

W III kwartale 2016 roku do otwartych funduszy emerytalnych trafiło ponad 780 mln zł składek. Kolejne nowelizacje przepisów prawa sprawiły, że w ostatnich latach obowiązująca stawka składki kierowanej do OFE kilkakrotnie się zmieniała, co powodowało fluktuacje wielkości strumienia nowych środków kierowanych do OFE. Od sierpnia 2014 roku do OFE są przekazywane składki tylko tych osób, które złożyły odpowiednią deklarację w ZUS.

Skalę dokonanych zmian obrazuje fakt, że jeszcze w I i II kwartale 2014 roku do OFE przekazano składki o wartości odpowiednio 3,2 mld zł oraz 2,9 mld zł, czyli ponad trzykrotnie większej niż w poszczególnych kwartałach 2016 roku.

W III kwartale 2016 roku ZUS przekazał do OFE składki o wartości 780 mln zł

Tabela 4. Składki przekazane do OFE (mln zł)

Fundusz	III Q 2015	IV Q 2015	I Q 2016	II Q 2016	III Q 2016
AEGON	21,3	21,2	22,4	22,9	21,3
Allianz Polska	37,1	36,1	41,5	43,3	37,8
Aviva BZ WBK	155,2	151,6	174,6	179,4	159,4
AXA	44,4	45,5	48,1	48,8	45,4
Generali	46,1	46,3	49,8	51,5	48,0
MetLife	54,4	54,4	59,8	61,5	56,1
Nationale-Nederlanden	242,3	233,6	272,5	284,5	254,6
Nordea	30,4	30,9	32,9	33,5	31,3
Pekao	10,7	10,7	11,6	11,9	11,1
PKO BP Bankowy	30,0	30,3	32,1	32,8	30,6
Pocztynion	10,1	10,9	10,4	10,5	10,5
PZU „Złota Jesień”	70,5	72,6	76,1	76,8	74,1
Razem	752,6	744,1	831,8	857,5	780,1

Źródło: ZUS

Od przekazanych przez ZUS składek potrącane były opłaty na rzecz PTE w wysokości nie wyższej niż 1,75% przekazanych środków. Tylko dwa fundusze, Aviva OFE Aviva BZ WBK oraz PKO BP Bankowy OFE pobierają opłaty od składki według niższych stawek, odpowiednio: 0,75% oraz 1,70%. Po uwzględnieniu opłat od składek, w III kwartale na konta członków OFE trafiło ponad 768 mln zł.

W listopadzie 2014 roku rozpoczął się proces dekulacji aktywów OFE związany z suwakiem bezpieczeństwa. Szacunki UKNF wskazują, że wartość kapitałów przekazywanych przez OFE do ZUS w ramach tej procedury będzie przeważała nad wartością składek przekazywanych w tym czasie przez ZUS do OFE. W III kwartale 2016 roku ujemny bilans tej operacji z punktu widzenia OFE wyniósł około 90 mln zł. Tylko trzy fundusze odnotowały w tym okresie dodatnie saldo rozliczeń z ZUS, to znaczy otrzymywane z ZUS składki przeważały nad środkami przekazywanymi w ramach suwaka.

W trzech pierwszych kwartałach 2016 roku otwarte fundusze emerytalne przekazały do ZUS w związku z suwakiem bezpieczeństwa o 135,7 mln zł więcej niż otrzymały w formie składek. W całym 2015 roku tylko jeden OFE miał dodatni bilans tej operacji. W 2014 roku, a więc pierwszym, w którym obowiązywał suwak bezpieczeństwa, saldo rozliczeń OFE-ZUS było korzystne dla funduszy, ale wynikało to z faktu, że do lipca 2014 roku fundusze otrzymywały jeszcze składki za wszystkich członków, a nie tylko za tych, którzy złożyli stosowną deklarację.

4. Wyniki finansowe OFE

W III kwartale 2016 roku OFE wykazały 8,1 mld zł zysku

Łączny wynik finansowy otwartych funduszy emerytalnych za III kwartał 2016 roku wyniósł 8,1 mld zł. Oznacza to, że funduszom udało się odrobić znaczną część straty z poprzedniego kwartału, która wynosiła 8,5 mld zł. Wszystkie OFE wykazały dodatnie wyniki finansowe w wysokości od 134 mln zł (Pekao OFE) do 1,9 mld zł (Nationale-Nederlanden OFE).

Tabela 5. Wyniki finansowe OFE (mln zł)

Fundusz	III Q 2015	IV Q 2015	I Q 2016	II Q 2016	III Q 2016
AEGON	-324,4	-176,6	173,7	-308,1	276,5
Allianz Polska	-317,3	-173,0	142,8	-289,0	356,5
Aviva BZ WBK	-1 701,1	-1 222,0	757,4	-1 890,9	1 688,1
AXA	-456,2	-271,0	238,5	-600,6	481,7
Generali	-433,6	-266,6	110,5	-399,0	327,2
MetLife	-580,4	-345,5	268,9	-570,5	671,4
Nationale-Nederlanden	-2 071,4	-1 030,7	652,3	-2 145,8	1 932,9
Nordea	-330,0	-243,4	212,1	-347,2	414,6
Pekao	-120,9	-73,4	53,2	-133,3	134,0
PKO BP Bankowy	-403,7	-149,6	129,9	-354,0	409,1
Pocztylion	-141,1	-76,3	67,0	-144,3	180,1
PZU „Złota Jesień”	-1 114,4	-447,2	325,5	-1 290,6	1 252,3
Razem	-7 994,6	-4 475,3	3 131,9	-8 473,3	8 124,4

Źródło: OFE

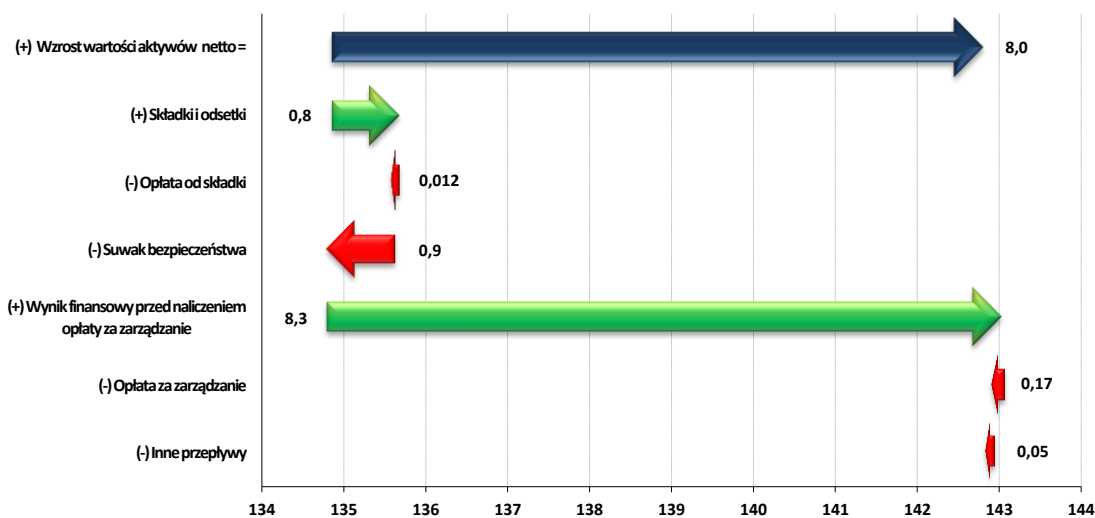
Od początku lutego 2014 roku portfel OFE ma charakter znacznie bardziej agresywny niż w poprzednich okresach, z tego względu wyniki inwestycyjne OFE charakteryzują się dużo większą zmiennością i są w większym stopniu zależne od koniunktury na rynkach akcji, co bezpośrednio przekłada się na wykazywane wyniki finansowe.

5. Dekompozycja zmiany wartości aktywów netto

W III kwartale 2016 roku aktywa netto OFE wzrosły o 8 mld zł (6%). Największy wpływ na tę zmianę miały wyniki finansowe funduszy. Środki przekazane przez OFE do ZUS w ramach tzw. suwaka bezpieczeństwa były tylko niewiele większe niż składki przekazane do funduszy, toteż saldo przepływów finansowych pomiędzy OFE i ZUS miało niewielki wpływ na dynamikę aktywów. Od składek o wartości blisko 0,8 mld zł zostały potrącone opłaty na rzecz powszechnych towarzystw emerytalnych w wysokości 12 mln zł. Fundusze emerytalne odnotowały dodatni wynik finansowy, który przed naliczeniem opłaty za zarządzanie osiągnął poziom 8,3 mld zł. Tytułem tej opłaty powszechne towarzystwa emerytalne pobrały niespełna 0,2 mld zł.

Wykres 1. Dekompozycja zmiany wartości aktywów netto OFE (mld zł)

W III kwartale 2016 roku aktywa netto OFE wzrosły o 8 mld zł

Źródło: OFE, obliczenia własne

Pozostałe elementy oddziałujące na poziom aktywów netto to między innymi zmiana poziomu zobowiązań, wpłaty na rzecz budżetu państwa w związku z ustaleniem członkowi OFE prawa do emerytury z systemu innego niż kapitałowy oraz przekazanie środków na rzecz spadkobierców zmarłych członków OFE. Łączny bilans tych operacji był w III kwartale ujemny i przyczynił się do spadku wartości aktywów netto o około 0,05 mld zł.

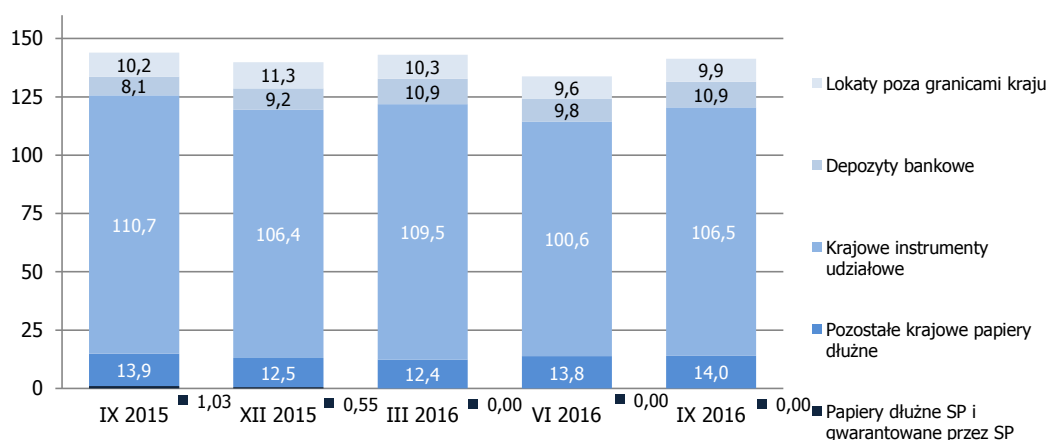
6. Portfel inwestycyjny

Od lutego 2014 roku podstawę portfela OFE stanowią krajowe udziałowe papiery wartościowe

Dominującą pozycję w portfelach OFE stanowiły krajowe instrumenty udziałowe, a zaangażowanie OFE w tej pozycji zauważalnie zwiększyło się w ciągu 3 miesięcy, co związane było głównie ze wzrostem kursów akcji posiadanych przez OFE. W III kwartale zarówno na rynku krajowym, jak i na rynkach zagranicznych, popyt na akcje ze strony OFE wyraźnie przeważał nad podażą, co oznacza, że fundusze zwiększały aktywnie swoje zaangażowanie w akcje.

Na koniec III kwartału 106,5 mld zł (75,4% portfela OFE) fundusze ulokowały w krajowe instrumenty udziałowe (głównie akcje), podczas gdy 3 miesiące wcześniej wartość tej kategorii lokat wynosiła 100,6 mld zł (75,2% portfela).

Wykres 2. Struktura portfela inwestycyjnego OFE (mld zł)

Źródło: OFE

W III kwartale 2016 roku wzrosła wartość lokat OFE w depozytach bankowych i wyniosła 10,9 mld zł (7,7% portfela). Na koniec poprzedniego kwartału OFE ulokowały w depozytach 9,8 mld zł.

Wzrosła również wartość lokat OFE poza granicami kraju o około 0,3 mld zł, osiągając poziom 9,9 mld zł, przy czym udział tej kategorii lokat w portfelu inwestycyjnym OFE wynosił 7%.

Z początkiem lutego 2014 roku zniesiony został limit na lokaty poza granicami kraju i wprowadzony limit na inwestycje denominowane w walucie innej niż krajowa, który od początku bieżącego roku wynosi 30% aktywów. Na koniec września 2016 roku udział niezłotowych aktywów w portfelach OFE wynosił 11,2% i był niższy od stanu na koniec poprzedniego kwartału o około 0,6 p.p.

Nieznacznie tylko wzrosła wartość zaangażowania OFE w pozaskarbowe instrumenty dłużne, przy czym sam udział tej kategorii lokat w portfelu inwestycyjnym obniżył się. Jej wartość w portfelach OFE na koniec III kwartału 2016 roku wyniosła 14 mld zł (9,9% portfela), podczas gdy w poprzednim kwartale było to 13,8 mld zł (10,3% portfela).

7. Liczba członków

Zgodnie z danymi Centralnego Rejestru Członków Otwartych Funduszy Emerytalnych prowadzonego przez ZUS, na koniec III kwartału 2016 roku do OFE należało łącznie blisko 16,5 mln członków. W porównaniu z końcem poprzedniego kwartału oznacza to spadek o blisko 25 tys. członków, czyli o około 0,15% w ujęciu względnym. W okresie od 1 kwietnia do 31 lipca 2014 roku każdy członek OFE miał możliwość złożenia do ZUS oświadczenia woli o przekazywaniu części składki emerytalnej do OFE po 1 lipca 2014 roku. Od 1 kwietnia do 31 lipca 2016 roku ubezpieczeni ponownie mogli podjąć decyzję o zmianie alokacji części składki emerytalnej między OFE i ZUS, przy czym, jeżeli ubezpieczony nie chciał zmieniać decyzji podjętej w poprzednim okienku transferowym w 2014 roku, to nie musiał składać żadnej deklaracji. Według stanu na koniec września 2016 roku członkowie, którzy złożyli takie oświadczenie w pierwszym lub w drugim okresie, stanowili blisko 16% wszystkich członków OFE. W poszczególnych funduszach odsetek ten wahał się od 9% do 24%. Należy podkreślić, że osoby, które nie złożyły oświadczenia o przekazywaniu części składki do OFE nadal pozostają członkami OFE, a fundusze zarządzają ich środkami, które zostały przekazane do lipca 2014 roku lub lipca 2016 roku.

Na koniec września 2016 roku do OFE należało blisko 16,5 mln członków

Tabela 6. Liczba członków OFE

Fundusz	30 września 2015	31 grudnia 2015	31 marca 2016	30 czerwca 2016	30 września 2016	
					Członkowie	Udział członków przekazujących składki do OFE
AEGON	923 418	921 408	919 650	917 889	916 061	9,3%
Allianz Polska	1 078 455	1 076 996	1 075 950	1 074 999	1 073 656	11,6%
Aviva BZ WBK	2 655 022	2 649 332	2 644 831	2 640 525	2 636 287	19,4%
AXA	1 153 885	1 152 169	1 150 869	1 149 654	1 148 395	13,2%
Generali	1 002 198	1 000 455	999 163	997 838	996 678	16,0%
MetLife	1 594 754	1 591 605	1 589 020	1 586 945	1 584 708	12,8%
Nationale-Nederlanden	3 082 963	3 077 790	3 074 029	3 070 170	3 066 738	24,4%
Nordea	991 798	989 883	987 058	985 568	983 997	12,4%
Pekao	336 480	335 450	334 825	334 291	333 672	10,6%
PKO BP Bankowy	944 983	943 153	941 880	940 758	939 297	12,2%
Pocztylion	586 524	585 526	584 793	584 078	583 288	8,7%
PZU „Złota Jesień”	2 214 173	2 208 375	2 203 525	2 198 977	2 194 167	12,5%
Razem	16 564 653	16 532 142	16 505 593	16 481 692	16 456 944	15,7%

Źródło: ZUS, OFE

W III kwartale 2016 roku wzrosła do 1461 liczba osób samodzielnie przystępujących do OFE, przy czym pozostaje ona na statystycznie nieistotnym poziomie. Do końca stycznia 2014 roku znaczące zmiany w liczebności członków dokonywały się głównie wskutek losowania przeprowadzanego przez ZUS w styczniu i lipcu każdego roku. Od lutego 2014 roku losowanie zostało zniesione, a składki osób, które samodzielnie nie zapiszą się do OFE w wymaganym terminie są w całości przekazywane do ZUS.

8. Transfery

W III kwartale 2016 roku 647 członków zmieniło fundusz emerytalny

W III kwartale 2016 roku liczba transferów członków między poszczególnymi funduszami wyniosła 647. Najwięcej członków pozyskał Nationale-Nederlanden OFE (249 osób). Uwzględniając liczbę członków, którzy opuścili ten fundusz, końcowe dodatnie saldo transferowe wyniosło 168 osób, co było najlepszym wynikiem na rynku. Fundusz ten pozostaje w dalszym ciągu głównym beneficjentem transferów. W ostatniej sesji ponad 38% członków zmieniających fundusz przeniosło się właśnie do Nationale-Nederlanden OFE.

Tabela 7. Saldo osób zmieniających OFE

Fundusz	III Q 2015	IV Q 2015	I Q 2016	II Q 2016	III Q 2016
AEGON	-136	-48	-27	-14	-77
Allianz Polska	-43	-18	2	-16	0
Aviva BZ WBK	-5	-23	-148	-22	-77
AXA	-40	0	-13	-5	1
Generali	-12	-5	-30	-31	-27
MetLife	-43	-21	-4	6	32
Nationale-Nederlanden	405	179	198	83	168
Nordea	16	-11	21	-6	14
Pekao	-48	-8	-8	-11	-33
PKO BP Bankowy	5	-10	19	28	44
Pocztalio	-101	-34	-29	-23	-69
PZU „Złota Jesień”	2	-1	19	11	24
Liczba transferowanych członków OFE	921	409	443	352	647

Źródło: ZUS

Nieznaczny, ale zauważalny wzrost liczby transferów w analizowanym kwartale w porównaniu do poprzednich kwartałów br. można wiązać z otwarciem przez przepisy prawa możliwości zainicjowania procesu zmiany funduszu podczas składania deklaracji dotyczącej woli przekazywania części składki emerytalnej do ZUS lub OFE od 1 kwietnia do 31 lipca 2016 roku.

9. Sytuacja finansowa PTE

Wartość kapitałów własnych powszechnych towarzystw emerytalnych na koniec września 2016 roku wyniosła blisko 2,3 mld zł i wzrosła o około 4% w porównaniu do stanu z czerwca 2016 roku. Na wzrost poziomu kapitału własnego w PTE w III kwartale 2016 roku wpłynęły dodatnie wyniki finansowe osiągnięte przez towarzystwa.

Tabela 8. Wybrane wskaźniki sytuacji finansowej PTE (mln zł)

Wyszczególnienie	30 września 2015	31 grudnia 2015	31 marca 2016	30 czerwca 2016	30 września 2016
Kapitał własny	2 547,2	2 458,6	2 510,1	2 189,4	2 269,2
Wynik finansowy netto	356,1	481,9	85,7	215,9	298,2
Kapitał własny + Fundusz Gwarancyjny/ WAN OFE	2,4%	2,4%	2,4%	2,3%	2,2%

Źródło: PTE

Kapitały własne PTE są bardzo istotnym elementem bezpieczeństwa kapitałowej części systemu emerytalnego. Stanowią kluczowy element gwarantowania odpowiedniego poziomu jakości zarządzania aktywami funduszy oraz mogą być źródłem pokrycia strat w przypadku nieprawidłowości w tym procesie i wystąpienia odpowiedzialności odszkodowawczej po stronie PTE. Z tego powodu bardzo ważne jest, aby PTE posiadały kapitały własne na poziomie adekwatnym do wartości zarządzanych aktywów w OFE. Na koniec III kwartału 2016 roku relacja sumy kapitałów własnych PTE i środków na Funduszu Gwarancyjnym do aktywów netto OFE wynosiła 2,2% i wahała się w poszczególnych towarzystwach od 1,4% do 3,5%. Stosunek aktywów płynnych PTE i środków na Funduszu Gwarancyjnym do aktywów netto OFE wynosił 1,9% (1,5%-3,2% w poszczególnych PTE).

URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
plac Powstańców Warszawy 1
00-950 Warszawa

tel. (+48 22) 262-50-00
fax (+48 22) 262-51-11 (95)
e-mail: knf@knf.gov.pl

www.knf.gov.pl